

Meerjarenbeleidsplan Stichting Zaterdagmiddagmuziek Domkerk Utrecht 2025-2028

VOORWOORD

De Zaterdagmiddagmuziek Domkerk is een initiatief dat in 1971 in het leven werd geroepen. In de Domkerk worden de bewoners van stad en regio Utrecht als geschenk iedere week een uur meegenomen door de muziekgeschiedenis. Daarbij wordt met een thematische programmering en met toelichtingen door de uitvoerenden een verbinding gemaakt met het heden. De bedoeling was, en is, een zo breed mogelijk publiek op muzikaal terrein iets moois aan te bieden uit de schatten van ons cultureel erfgoed in het meest iconische gebouw in het hart van onze stad: de middeleeuwse Domkerk.

Dit initiatief is al vele jaren een groot succes: in de afgelopen jaren realiseerde de Stichting Zaterdagmiddagmuziek Domkerk elk jaar 52 concerten met vóór corona zo'n 14.000 bezoekers per jaar. Er is inmiddels een stijgende trend waarneembaar met in het afgelopen jaar 10.000 bezoekers en ruim 30.000 kijkers van de livestreams via YouTube.

Met een thematische programmering en toelichtingen door de uitvoerenden wordt er naar gestreefd een verbinding te leggen naar het heden. De concerten zijn van grote betekenis voor allerlei mensen die een inspirerend moment zoeken: enerzijds voor een grote groep van trouwe luisteraars die elkaar elke zaterdagmiddag treffen en genieten van de bijzondere programma's; anderzijds voor toeristen en passanten die verrast worden door de voorname ruimte met zijn geweldige akoestiek. Deze grote betekenis geldt uiteraard ook voor de grote groep andere betrokkenen, zoals de organisatorisch actieve vrijwilligers, samen met de uitvoerenden musici, bestaande uit amateurs en (jonge) professionals.

De Stichting Zaterdagmiddagmuziek onderschrijft de Code Culturele Diversiteit. Er wordt een zo divers mogelijk Programma gepresenteerd waarbij de concerten verbonden zijn met actuele brede thema's. Door de combinatie van laagdrempeligheid en kwaliteit spreekt dit een divers Publiek aan. Door de traditie van vrije toegang tot de concerten te handhaven (met een vrijwilliger bijdrage naar draagkracht), worden financiële drempels weggenomen en krijgt iedereen de kans om iedere week van hoogwaardige muziek te genieten.

De Zaterdagmiddagmuziek blijft zich ontwikkelen om met hulp van Partners een zo breed mogelijk publiek te bereiken. De Stichting heeft geen betaald Personeel in dienst; een groot arsenaal aan vrijwilligers draagt er aan bij deze mooi traditie in stand te houden. De Stichting werkt samen met de Werkgroep Zaterdagmiddagmuziek van de Domkerk, die musici inhuurt en waarin de Domorganist en Domcantor (dirigent) de muzikale leiding vormen.

Het verschil

De Zaterdagmiddagmuziek Domkerk is een uitzonderlijk fenomeen. Zij kent niet alleen in de stad Utrecht, maar ook in het hele land geen gelijke. De wekelijkse frequentie, de afwisselende programmering, het hoge musiceerniveau, samen met de educatieve componenten en – last but not least – de vrije toegang met een vrijwillige bijdrage, nodigen iedereen uit om hiervan deelgenoot te worden. Dit alles maakt de Zaterdagmiddagmuziek Domkerk uniek in onze stad en in Nederland.

Namens het bestuur van de Stichting, de Werkgroep, het artistiek team en uitvoerders van de Zaterdagmiddagmuziek,

Rutger Valentijn Mauritz
VOORZITTER

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	1
1 Terugblik en vooruitblik	3
1.1 Terugblik.....	3
1.2 Vooruitblik: Ambities voor de komende jaren	3
2 DE MAATSCHAPPELIJKE BETEKENIS VAN DE ZATERDAGMIDDAGMUZIEK.....	3
3 PROGRAMMERING 2025-2028	4
3.1 Algemeen.....	4
3.2 Thema's van de programmering 2025-2028.....	4
4 TALENTONTWIKKELING EN PARTNERSHIPS	7
4.1 Het Cantores Martini scholarship	7
4.2 De Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, faculteit Muziek (HKU)	7
4.3 De Open Call voor Nederlandse Conservatoriumstudenten	7
4.4 De Stichting 'Stay Tuned'	7
4.5 Jonge orgelprofessionals concineren op het fameuze Domorgel	8
4.6 Utrechtse amateurkoren en -orkesten	8
4.7 Dompleincollectief 3 D: DomUnder – Domtoren – Domkerk	8
5 PUBLIEK.....	8
5.1 Algemeen.....	8
5.2 Publiksopbouw	9
5.3 Toegankelijkheid	9
5.4 Publiksbereik	10
6 PERSONEEL	12
6.1 Professionele medewerkers	12
6.1.1 De artistieke leiding	12
6.1.2 Het solistenensemble Cantores Martini	12
6.1.3 Vocale solisten	12
6.1.4 Instrumentale ensembles	13
6.2 VRIJWILLIGE MEDEWERKERS	13
6.2.1 De vocale groep van de Domcantorij	13
6.2.2 Overige medewerkers	13
6.3 De Stichting Zaterdagmiddagmuziek Domkerk	13
6.4 De Werkgroep Zaterdagmiddagmuziek van de Domkerk	13
6.5 Vertrouwenspersoon	14
6.6 Governance code cultuur	14
7 DUURZAAMHEID	14
7.1 Algemeen.....	14
7.2 Voorbeelden en ambities	14
TOT BESLUIT.....	14

1 TERUGBLIK EN VOORUITBLIK

1.1 Terugblik

Net als bij andere culturele instellingen was corona van grote invloed op het aantal fysieke bezoekers van de concerten van de Zaterdagmiddagmuziek. In het afgelopen 2 jaren is er gelukkig een herstel waargenomen tot bijna 10.000 bezoekers. Was er in 2023 nog sprake van een moeizaam verlopende werving van derdengelden (zoals fondsen en bedrijfssponsors), in 2024 is de fondswerving met professionele hulp zeer succesvol gebleken. de uitdaging om het publiek ruimhartiger te laten bijdragen is nog steeds actueel.

Op dit laatste punt zijn belangrijke stappen tot verbetering gezet door de installatie van een pinzuil en de opname van een QR-code in het programmaboekje, zodat men de concerten ook financieel kan steunen via de digitale kanalen.

De Zaterdagmiddagmuziek heeft vooralsnog de tand des tijds doorstaan, maar staat momenteel in financieel opzicht zwaar onder druk. Op landelijk niveau zijn professionele musici in de afgelopen jaren terecht in het geweer gekomen tegen de in de culturele wereld gebruikelijke lage honorering. Ook de Zaterdagmiddagmuziek is de mening toegedaan dan aan deze onderbetaling een eind moet komen. Het in de afgelopen jaren stapsgewijs gaan toepassen van de Fair Pay en de werving van de benodigde gelden hiervoor, betekent voor de Zaterdagmiddagmuziek echter de grootste (financiële) uitdaging in haar meer dan 50-jarige bestaan.

1.2 Vooruitblik: Ambities voor de komende jaren

Naast deze uitdaging tot een eerlijke betaling van de musici ambieert de Stichting in de komende beleidsperiode:

- de hoge kwaliteit en variëteit van de programmering te continueren;
- het publieksbereik in aantal en samenstelling verder te laten groeien;
- samenwerkingen te behouden (dan wel uit te breiden) met de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht - faculteit Muziek en culturele instellingen aan het Domplein (DomUnder, Paleis Lofen, de Domtoren en de DUMS), alsmede met organisaties als de Stichting UJazz (die onderdeel uitmaakt van TivoliVredenburg), de Stichting Sint Maarten Utrecht en landelijke organisaties, zoals de Stichting Kerkmuziek Netwerk, Orgelkids en de Stichting 'Stay tuned'.

2 DE MAATSCHAPPELIJKE BETEKENIS VAN DE ZATERDAGMIDDAGMUZIEK

Een concert in de serie Zaterdagmiddagmuziek is niet alleen een muzikaal evenement; het is een levendig eerbetoon aan het culturele erfgoed van Utrecht. Gehuisvest in de iconische gotische Dom met zijn prachtige akoestiek en zijn wereldberoemde hoofdorgel, vormt de Zaterdagmiddagmuziek een integraal onderdeel van de ervaring die deze historische plek biedt.

Voor zowel bewoners als bezoekers van Utrecht bevordert de Zaterdagmiddagmuziek het behoud van klinkend cultureel erfgoed. Verder dragen de concerten bij aan het bloeiende culturele aanbod van Utrecht en aan de versterking van het toerisme. Elk concert is een prachtige ervaring die bezoekers kunnen beleven in combinatie met een bezoek aan de Domtoren, DomUnder en de Pandhof. Deze samenhangende culturele attracties bieden dan ook een unieke reis door de geschiedenis.

Ook de horecaondernemers op het Domplein profiteren van deze synergie, waar bezoekers samenkomen om hun ervaringen te delen en te genieten van de gezelligheid na afloop van de concerten.

Een opvallend aspect van de Zaterdagmiddagmuziek is de rol die het speelt in de bestrijding van eenzaamheid. De concerten fungeren als een ontmoetingsplaats, waar mensen vooraf en na afloop samenkomen in het DomCafé en de omliggende horecagelegenheden op het Domplein. Deze sociale interacties dragen bij aan het creëren van gemeenschapsgevoel en verbondenheid. In een tijd waarin eenzaamheid een groeiend maatschappelijk probleem is, biedt de Zaterdagmiddagmuziek een welkome uitlaatklep voor sociale interactie en verbinding. Bovendien signaleren wij een positief effect op de psychische gezondheid van de bevolking. De muziek biedt immers een emotioneel toevluchtsoord voor de luisteraars en biedt een moment van rust en bezinning in de drukte van het dagelijks leven en de onrust in de maatschappij. Dit gevoel van gedeelde schoonheid en emotionele resonantie draagt bij aan het algemene welzijn van de bezoekers. Ook hierdoor is de Zaterdagmiddagmuziek dus niet alleen een muzikaal evenement; het is een synergie van culturele, sociale en emotionele rijkdom voor Utrecht en zijn inwoners. De combinatie van het historische erfgoed, de sociale samenhang en het emotionele welzijn van de bezoekers, maakt de Zaterdagmiddagmuziek een onmisbaar onderdeel van het culturele leven in de stad Utrecht. Met onze concerten biedt de Zaterdagmiddagmuziek tevens een reflectie op thema's die ons in de maatschappij bezighouden. Muziek brengt soms verbinding en harmonie waar polarisatie en verdeeldheid is ontstaan. Door in de programmering ook scherp in te zetten op actuele thema's zoals vrede, zorg voor onze planeet en al wie met

ons deze aarde (zullen) bewonen (klimaatverandering en duurzaamheid) en acceptatie en tolerantie probeert de Zaterdagmiddagmuziek de bezoekers een perspectief te bieden met een muzikale boodschap die verder reikt dan de eigen horizon.

3 PROGRAMMERING 2025-2028

3.1 Algemeen

De Stichting Zaterdagmiddagmuziek Domkerk¹ organiseert in samenwerking met de Werkgroep Zaterdagmiddagmuziek Domkerk² iedere week om 15.30 uur een concert in de iconische Domkerk in het hart van Utrecht. Steeds wordt een nieuw samengesteld programma door professionele musici en amateurmusici uitgevoerd, in een aantal gevallen in samenwerking met andere culturele instellingen en organisaties. In de programmering worden verbanden gelegd vanuit 1000 jaar muziekgeschiedenis naar onze hedendaagse belevingswereld. Door bundeling in thematische series wordt de muziek vanuit verschillende maatschappelijke en historische invalshoeken belicht, waarbij verbindingen worden gelegd met de stad en de bevolking van Utrecht.

Elk concert wordt voorafgegaan door een mondelinge inleiding op het programma van Domcantor Remco de Graas of Domorganist Jan Hage. In het programmaboekje kunnen de luisteraars de oorspronkelijk teksten met daarnaast een Nederlandse vertaling meelesen. De generale repetitie tussen 13.00 en 14.30 uur wordt druk bezocht door bezoekers van de Domkerk, die zo op een ongedwongen wijze kennismaken met de Zaterdagmiddagmuziek en vaak tot het besluit komen het concert in zijn geheel te gaan beluisteren.

De Zaterdagmiddagmuziek ontsluit op een toegankelijke manier bekende en onbekende muziek. Hierbij wordt zeker geëxperimenteerd met nieuwe uitvoeringsvormen, maar oude muziek wordt uitgevoerd volgens de historisch geïnformeerde uitvoeringspraktijk op (kopieën van) instrumenten uit de ontstaanstijd van de compositie. Nieuwe muziek neemt in de programmering eveneens een belangrijke plaats in, waarbij het publiek kennismakt met muziek van nog levende (vaak Nederlandse) componisten, zoals de jonge vrouwelijke componisten Carlijn Metselaar, Evelyne Seppar en gevestigde namen als Richard Rijnvos, Calliope Tsoupaki (componist des Vaderlands), Willem Jeths en Monique Krüs. Daarnaast zijn inmiddels diverse composities van Domorganist Jan Hage in première gegaan.

Vrijwel alle concerten zijn ondergebracht in vier à vijf themaseries per jaar. Zo is er volop ruimte om een thema uit te diepen en het publiek te verrassen en inspireren door dit vanuit verschillende muzikale, maatschappelijke of historische invalshoeken (zoals de viering Utrecht 900 jaar stad) te belichten. Ieder jaar zijn er wel enkele feest- of gedenkdagen die op een zaterdag of aangrenzende zondag vallen. Zo klinkt er troostmuziek in de herfst en worden Utrechtse festiviteiten muzikaal opgeluisterd, zoals bij de Stadsdag rond 2 juni, Sint-Maarten rond 11 november en het Kerstfeest in de tweede helft van december.

3.2 Thema's van de programmering 2025-2028

Zoals hierboven genoemd, wordt het merendeel van de concerten ondergebracht in vier à vijf themaseries per jaar. Daarnaast vindt er een aantal zelfstandige concerten plaats. De gekozen thema's zijn verbonden met actuele maatschappelijke vraagstukken, historische gebeurtenissen en belangrijke momenten uit de kerkelijke kalender. Sommige thema's lichten we één jaar uit, andere diepen we graag verder uit door ze meerdere jaren terug te laten komen. Het ligt in het voornemen van de Zaterdagmiddagmuziek de komende jaren muzikaal invulling te geven aan de volgende thema's:

2025 Luther500Bach300

In 2024/2025 is er sprake van een dubbel jubileumjaar. Het is dan 500 jaar geleden dat Martin Luther (1483-1546) zijn eerste reeks liederen publiceerde. Bovendien is het dan 300 jaar geleden dat Johann Sebastian Bach (1685-1750) zijn eerste jaargang koraal-cantates componeerde en uitvoerde in Leipzig. In de veertig koraalcantates uit deze reeks is er opvallend veel aandacht voor liederen van Luther en zijn tijdgenoten.

De liederen van Luther worden nog steeds wereldwijd in kerken van verschillende stromingen gezongen. Ook de koraalcantates van Bach zijn nog steeds geliefd bij een groot publiek en bij musici over de hele wereld. De troostende waarde van zowel de liederen als de cantates, wordt door velen uitsluitend op gevoelsniveau ervaren, door anderen tevens op basis van begrip van tekst of inzicht in de muzikale structuur. Zowel de liederen van Luther als de cantates van Bach kunnen worden beschouwd als belangrijk cultureel erfgoed, binnen en buiten de kerk.

¹ Hierna kortweg aangeduid met "Stichting".

² Hierna kortweg aangeduid met "Werkgroep".

De Stichting Kerkmuzieknetwerk nam het initiatief een landelijk project van dit dubbeljubileum te maken en geïnteresseerden te inspireren en met elkaar te verbinden. Zij ondersteunt het project door de samenwerkingen tussen uitvoerenden tot stand te brengen en de publiciteit en marketing rondom concerten en lezingen landelijk te faciliteren.

In de programmering van de Zaterdagmiddagmuziek van 2024 en 2025 is dit thema opgenomen in de vorm van een aantal Bach-concerten waarin, naast andere vocale en instrumentale muziek van Bach, een selectie uit deze koraalcantates tot klinken zullen worden gebracht.

2025 Orgeltranscripties

Het orgel is een soort éénmanskorkest of -ensemble. Om verschillende redenen – vaak van economische aard en/of om redenen van efficiëntie – zijn door de eeuwen heen werken oorspronkelijk bedoeld voor meerdere musici, voor orgel bewerkt.

In de renaissance ging het om bewerkingen van oorspronkelijk vocale werken (intavolaties) vanaf de barok vooral instrumentale muziek. Voorbeelden hiervan zijn de transcripties die Bach maakte van verschillende vormen van kamermuziek. Vooral in Engeland ontstond in de 19^e eeuw een belangrijke traditie van bewerkingen van allerlei symfonische muziek voor orgels die speciaal daarvoor gebouwd waren en geplaatst in (seculiere) concertzalen. In de tweede helft van de 20^e eeuw werd, zeker in Nederland, de nadruk op pure orgelmuziek gelegd en verdween de orgeltranscriptie uit beeld. Dat is inmiddels veranderd, zoals ook zal blijken uit programmering van de orgelconcerten in de Zaterdagmiddagmuziek in 2025, waarin de orgeltranscriptie de rode draad vormt. Zo kan het publiek ook buiten de concertzaal kennis maken met, en genieten van, werken als Strawinsky's 'Le Sacre du Printemps', pianowerken van Mendelssohn en Rachmaninov en liederen van Mahler die oorspronkelijk door orkest worden begeleid, en een speciaal familieconcert met 'Le carnaval des animaux'.

2025-2028 Utrecht viert!

De Domkerk is bij uitstek de plek in Utrecht waar mensen al eeuwenlang samenkomen om te vieren en te gedenken. Die traditie zet de Zaterdagmiddagmuziek graag voort, gastvrij, voor iedereen. Feesten als Kerst en Pasen, Allerheiligen (Gedachtenis van de overledenen) en Sint Maarten zijn ook buiten de kerkelijke context verankerd in de samenleving. Ook is er aandacht voor 'heiligen' die verbonden zijn met Utrecht en/of de Domkerk, zoals Maria, Franciscus en Suster Bertken uit de Buurkerk en - in aansluiting met het thema Vrede & Recht (zie: **2028**) - met moderne 'heiligen' als de verzetsstrijder Dietrich Bonhoeffer, de vredestichter Dag Hammarskjöld, de mensenrechtenactivist Martin Luther King, de Utrechtse dichter Willem Barnard en de Utrechtse diacones Henriëtte Swellengrebel. Puttend uit een rijke traditie en tegelijk creatief vernieuwend, nodigen wij de inwoners van Utrecht en daarbuiten uit voor een unieke beleving in het hart van de stad.

2025-2028 Orgel plus

Het orgel is van alle muziekinstrumenten misschien wel het meest zelfstandig en vraagt het minst om combinatie met andere instrumenten of andere partners. Toch is het interessant het orgel de dialoog aan te laten gaan met andere disciplines als dans, theater, elektronica en film. Op deze manier kan ook een publiek worden bereikt dat niet alleen bestaat uit de reguliere groep van orgelliefhebbers. Elk jaar zal in de Zaterdagmiddagserie één concert gewijd zijn aan een bijzondere en uitdagende combinatie, waarbij het orgel wordt geconfronteerd met een ander artistiek fenomeen.

2025-2028 De integrale orgelwerken Johann Sebastian Bach

Van Bach krijgt men nooit genoeg, wordt vaak gezegd. De orgelwerken van deze grootmeester behoren tot het kernrepertoire van elke organist. Ze zijn nog niet eerder integraal op het Domorgel uitgevoerd. Daar komt nu verandering in. Tijdens elk van zijn concerten zal Domorganist Jan Hage werken van Bach ten gehore brengen, die een bijna vanzelfsprekende dialoog aangaan met alle andere composities van dat programma, ongetwijfeld tot grote vreugde van het publiek.

2025-2028 Familieconcerten

Jaarlijks worden er een of meerdere familieconcerten geprogrammeerd met specifieke aandacht voor de belevingswereld van jonge kinderen. Zij komen vaak samen met hun (groot)ouders en maken zo kennis met de Zaterdagmiddagmuziek, de imposante ruimte en het overweldigende Domorgel, bespeeld door Jan Hage.

Op 18 november 2023 programmeerde de Zaterdagmiddagmuziek voor het eerst in samenwerking met de Kathedrale Koorschool Utrecht, de Stichting Kerkmuziek Netwerk en 'Orgelkids' de voorstelling Maarten & Maarten: een modern mirakelspel over de heilige Martinus, schutspatroon van Utrecht en van de Domkerk. Deze

voorstelling was een groot succes. De talrijke aanwezige kinderen waren geboeid door het verhaal en de muziek; de ouders genoten van de humor en de boodschap van de voorstelling. Organisatorisch werd overeengekomen deze samenwerking in de komende beleidsperiode verder uit te bouwen.

2026-2027 Dialoog en Duurzaamheid

De Zaterdagmiddagmuziek wil de dialoog verkennen tussen verschillende religieuze tradities en muzikale stijlen. Voor **2026** vormen de Psalmen het uitgangspunt. Deze actuele poëzie is vaak geschreven in dialoogvorm. In de Zaterdagmiddagmuziek zal ook muziek worden uitgevoerd die is verbonden met de joodse, hindoeïstische en boeddhistische tradities. Daarnaast zal bijzondere aandacht uitgaan naar instrumentale Aziatische muziek. Deze muziek inspireerde ook Ton de Leeuw, die in **2026** honderd jaar geleden werd geboren. Ton de Leeuw was leermeester van een hele generatie componisten die het beeld van het naoorlogse muziekleven in Nederland hebben bepaald. Aandacht wordt besteed aan zijn werk en dat van leerlingen, waaronder de Utrechtse componisten Peter Schat, Jan Welmers, Joep Straesser en Ton Bruynèl. De Leeuw liet zich op zijn beurt weer beïnvloeden door Aziatische muziek en instrumenten, zoals de gamelan. Mede in het kader van het thema Dialoog worden in **2027** programma's gepresenteerd waarin westerse en oosterse tradities en de Joodse muziek samenkomen.

De psalmen over schepping en rentmeesterschap krijgen een speciale plek. Deze psalmen kunnen ons helpen om na te denken over actuele thema's als duurzaamheid en verduurzaming. Ook in de randprogrammering, behorend bij het thema 'Dialoog', zal aandacht zijn voor de grammatica en retorica, bijvoorbeeld door het laten klinken van debat in de muziek en het organiseren van debatavonden.

2027 De Kathedraal

De Domkerk, symbool van de stad Utrecht, is gebouwd als kathedraal en vormde (en is nog steeds!) het Huis van de stad waar de gemeenschap gevierd wordt en waarnaar elke jaar duizenden bezoekers 'pelgrimeren' (501.000 in 2024). Het gebouw is niet alleen een historisch monument uit een rijk verleden met een museale functie, maar een nog steeds uitdagend en inspirerend object dat, symbolisch gelegen op de grens tussen hemel en aarde, aanleiding geeft tot prikkelende en actuele vragen. Omdat deze opzet in 2020 door corona geen doorgang kon vinden, wordt **2027** door de Zaterdagmiddagmuziek opnieuw uitgeroepen tot het 'Jaar van de Kathedraal'. Middels concerten, tentoonstellingen, lezingen, een symposium en rondleidingen worden verschillende aspecten van het gebouw en de historische en actuele functie ervan belicht. Het is een multidisciplinair samenwerkingsverband tussen verschillende groepen en organisaties die de Domkerk bevolken en omgeven. De religieuze traditie komt uiteraard aan bod, maar ook de rol die dit gebouw in het Utrecht van nu heeft of nog extra zou kunnen krijgen. In muzikaal opzicht wordt geput uit de rijke traditie van de kathedrale muziek voor koor en orgel, maar worden ook op uitdagende wijze begrippen als ruimte, transcendentie, gastvrijheid en dialoog aan de orde gesteld, in samenwerking met ensembles en solisten uit Utrecht, waaronder die van de andere kathedralen in de stad en de stadsbeiaardier.

Uitgelicht wordt de muziek uit de bouwtijd van deze kathedraal, die stilistisch verbonden is met de Franse laat-Gotiek. Natuurlijk komt hierbij het gregoriaans aan bod, maar vooral ook de vroege meerstemmigheid, zoals organum en faux bourdon, van componisten als Perotinus, Dufay en Guillaume de Machaut. Hierbij wordt samengewerkt met partners zoals het Utrechts Gregoriaans Koor.

2028 Vrede & Recht

Het thema Vrede & Recht wil de Universele verklaring van de rechten van de mens en de Vredesweek met elkaar verbinden. De actualiteit behoeft geen betoog, gestreefd wordt naar een compositieopdracht - bij voorkeur een opdracht aan Rob Zuidam, die al eerder voor de Domcantorij schreef - waarmee de wederkerigheid tussen mensenrechten en vrede op een nieuwe manier tot klinken zal kunnen komen. In de Vredesweek (de derde week van september) is het streven een klein 'festival' te organiseren, waarvoor samenwerking wordt gezocht met Amnesty International.

2028 De Apocalyps in de muziek

In verbinding met 'Vrede & Recht' staat in de herfst van 2028 de Apocalyps gedurende een aantal weken centraal. In de herfst worden we opgeroepen - met als inzet feesten als Halloween en de Día de los Muertos - onze gedachten te richten op leven en dood. Hiermee verbonden wordt de openbaring van Johannes, zoals geschetst in de Apocalyps. Het verhaal van de Apocalyps is te lezen als een aansporing tot waakzaamheid. Kerngedachten zijn: bezinning op de waarden van het eigen leven, alertheid op gerechtigheid, inclusie en verzoening. Dit is ook van actueel belang voor de Utrechtse samenleving. Dit thema wordt verklankt in werken van o.m. Sofia Gubaidulina, Giuseppe Verdi, Dietrich Buxtehude en Olivier Messiaen.

4 TALENTONTWIKKELING EN PARTNERSHIPS

In de serie Zaterdagmiddagmuziek wordt doorlopend gewerkt aan de kwaliteit van de uitvoeringen, talentontwikkeling en professionalisering. Het cultureel (in het bijzonder het muzikale) erfgoed kan alleen behouden blijven en doorgegeven worden door ruimte te maken voor getalenteerde jonge vocalisten en instrumentalisten. Jonge Utrechtse instrumentale professionals die door de Zaterdagmiddagmuziek worden gesteund op het gebied van talentontwikkeling zijn onder meer Tim Veldman (klavecimbel, orgel en ensembleleider) en Ada Perez (traverso).

4.1 Het Cantores Martini scholarship

De Zaterdagmiddagmuziek biedt studenten aan de zangafdelingen van conservatoria de kans om een scholarship te winnen. Na een zorgvuldige selectie en auditie krijgen de jonge aanstormende zangtalenten de kans om aan concerten mee te werken. Het scholarship is bedoeld om jonge musici te stimuleren en te ondersteunen in hun professionele ontwikkeling als ensemblezanger. Tevens onderhoudt Cantores Martini hiermee de warme band met de zangopleidingen van de conservatoria in Nederland en België en brengt deze toevoeging een goede balans tussen de ervaren zangers en de nieuwe jonge professionals. Er worden studenten geselecteerd die minimaal een bachelordiploma (solo)zang of koordirectie hebben behaald en voldoende capaciteiten aan de dag kunnen leggen om mee te kunnen werken in dit gespecialiseerde ensemble bestaande uit professionele zangers.

4.2 De Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, faculteit Muziek (HKU)

In 2023 werd een samenwerkingsovereenkomst gesloten met de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, faculteit Muziek, voorheen bekend als het *Utrechts Conservatorium*. De komende jaren zal de Zaterdagmiddagmuziek een traject inrichten dat aansluit bij het opleidingsprogramma/curriculum van de muziekopleidingen van de HKU. In 2024 starten de eerste optredens verzorgd door de HKU in de zaterdagmiddag concertserie. Deze concerten zijn onderdeel van het lesprogramma van de HKU en worden onder begeleiding van de docenten voorbereid in een zogeheten projectweek. De Zaterdagmiddagmuziek verwacht dat hierdoor nieuwe ‘kruisbestuivingen’ zullen ontstaan die ervoor zorgen dat er nog meer jonge musici op het Dom-podium staan die ook een jonger publiek met zich meebrengen. De band met de HKU is er één met een lange historie. Twee oud-Domorganisten en ook oud-Domcantor Maarten Kooij waren als docent verbonden aan het Utrechts Conservatorium en hadden zo een directe link met de musici die daar werden opgeleid en waardevolle podiumervaring opdeden door hun deelname aan de Zaterdagmiddagmuziek.

4.3 De Open Call voor Nederlandse Conservatoriumstudenten

De Zaterdagmiddagmuziek biedt studenten aan de Nederlandse conservatoria de kans om een podiumplek te verdienen in de concertserie, bijvoorbeeld in het genre kamermuziek. Jaarlijks kunnen studenten een programmavoorstel indienen bij de jury waarin naast een pakkend concertprogramma ook de resultaten van een ‘Artistic Research’ worden beschreven. Een zogeheten Artistic Research is een gangbare vorm van onderzoek in de opleidingen voor de kunsten. Studenten schrijven een thesis over een thema wat hun hoofdvak/instrument, musiceerpraktijk of de uitvoeringspraktijk aangaat. Dit kunnen historische en specialistische onderwerpen zijn, maar ook actuele en ze hebben een academisch niveau, maar worden gekenmerkt door een praktische uitvoering van het onderzoek. Dat gebeurt meestal in de vorm van een presentatie waarbij de student het theoretische deel verdedigt en dit ondersteunt met eigen praktijkvoorbeelden die worden uitgevoerd op een instrument of met de stem. De vorm en inhoud van het concertformat is open, maar de studenten wordt gevraagd een voorstel te schrijven rondom een muzikaal of maatschappelijk relevant thema dat de Zaterdagmiddagmuziek aanreikt. De studenten kunnen het programmavoorstel indienen en vervolgens komen toelichten in een pitch waarin ze eventueel een preview van hun voorstel uitvoeren. De winnende voorstellen worden opgenomen in de programmering van de Zaterdagmiddagmuziek, waarmee de musici zich kunnen presenteren aan een voor hen nieuw publiek. Deze Open Call is bedoeld om jonge musici te stimuleren en uit te dagen in hun professionele ontwikkeling en in het artistiek onderzoek. De winnaars krijgen hierbij ook coaching onder leiding van de doorgewinterde professionals Domcantor Remco de Graas en Domorganist Jan Hage. De jury bestaat uit dr. Kathryn Cok (voorzitter), Remco de Graas, Jan Hage, Rutger Valentijn Mauritz, Mieke Breij en Martine Mussies.

4.4 De Stichting ‘Stay Tuned’

Deze landelijke stichting is een nieuw initiatief om tieners te ondersteunen die samen met leeftijdgenoten van hun orgel- of pianohobby willen genieten. Er worden workshops en excursies naar grote en kleine orgels georganiseerd, waarbij de jeugd wordt gecoacht door bekende Nederlandse toporganisten, zoals Domorganist Jan Hage, en de tijd krijgt elkaar verder te leren kennen. Via sociale media wordt aan een community van orgeltieners gebouwd. Hulp en advies voor wie zoekt naar informatie, bijv. of een conservatoriumstudie iets voor ze is, hoe ze zich kunnen voorbereiden op een auditie of hoe aan een studeerorgel te komen, is daarmee ook voorhanden.

4.5 Jonge orgelprofessionals concineren op het fameuze Domorgel

De Zaterdagmiddagmuziek brengt de nieuwe generatie musici graag in beeld en geeft hen de kans om podiumervaring op te doen, onder andere op het historische Bätz-orgel van de Domkerk. Het is een jarenlange traditie dat het concert op Open Monumentendag/ Nationale Orgeldag in september wordt verzorgd door jong orgeltalent van een Nederlands conservatorium, dat onder leiding van hun hoofdvakdocent hun programma voorbereidt. Naast veel voldoening bij de studenten, leert de ervaring inmiddels ook dat zij nieuw publiek meebrengen.

In de reguliere koorconcerten participeren naast Jan Hage, zowel ervaren collega-organisten als jonge professionals zoals Arjan Veen, die op deze wijze gelegenheid wordt geboden samen te werken met het koor van de Domcantorij.

In de maanden juli en augustus worden de concerten verzorgd door organisten uit binnen- en buitenland, zowel gevestigde namen als jong talent. Als jonge professionals mochten wij in de afgelopen tijd Francesca Ajossa (Delft), Jochem Schuurman (Franeker), Peter van der Zwaag (Leeuwarden) en Leendert Verduijn (Zaltbommel) verwelkomen.

4.6 Utrechtse amateurkoren en -orkesten

Het is een verrijking voor de Zaterdagmiddagmuziek om verbinding te leggen met andere koren en bij te dragen aan de vocale bekendheid van de Domstad. Momenteel wordt verkend hoe de Studenten Muziekgezelschappen (de KOSMU) een plek kunnen krijgen binnen coproducties met de Domcantor(ij).

4.7 Dompleincollectief 3 D: DomUnder – Domtoren – Domkerk

Het collectief DomUnder, Domtoren en Domkerk heeft in 2023 een samenwerking geformuleerd met als speerpunten:

- het verhaal van het Domplein nog beter vertellen;
- het erfgoed nog beter ontsluiten en doorgeven aan volgende generaties;
- het promoten van een aantrekkelijke en toegankelijke plek midden in de stad;
- het werken aan een toekomstbestendige en (financieel) gezonde exploitatie.

Om deze plannen te kunnen realiseren, gaat er intensiever worden samengewerkt tussen deze partners, met name op het gebied van exploitatie. Want, samenwerking resulteert in:

- een effectievere verdeling van mensen en middelen;
- het gebruik kunnen maken van elkaars expertise;
- een professionelere marketing en meer communicatiemogelijkheden;
- een betere exploitatie van de drie D's, die kan resulteren in meer inkomsten.

De op het Domplein aanwezige culturele highlights kunnen een belangrijkere bijdrage leveren aan een waardevol en duurzaam bezoek aan de stad Utrecht, waarbij bezoekers en bewoners zich nog meer verbonden voelen met de stad, en het erfgoed op een goede manier behouden kan worden en kan worden doorgegeven. De Zaterdagmiddagmuziek zal als onderdeel van de totale programmering van de Domkerk als 'Het grootste museum van Nederland' ook voordelen gaan bemerken. Door gezamenlijke verbeteringen van de gebruiksvriendelijkheid van het Domplein, zal de bezoeker mogelijk ook langer in de Domkerk verblijven. De samenwerking met De Utrechtse Muziek School (DUMS) krijgt mede door dit initiatief eveneens een impuls.

5 PUBLIEK

5.1 Algemeen

De Zaterdagmiddagmuziek wil een zo breed mogelijk publiek laten genieten van muziek en dit prachtige immateriële erfgoed doorgeven. De concerten trekt al decennia lang duizenden bezoekers per jaar. Dit betekent dat er een duurzame relatie is opgebouwd met vaste bezoekers. Daarnaast zien wij een toestroom van nieuw publiek.

In 2024 ontving de Zaterdagmiddagmuziek bijna 10.000 bezoekers, gemiddeld 195 personen per uitvoering. Verder luisteren op jaarbasis ca. 5.000 bezoekers van de Domkerk naar de openbare generale repetitie tussen 13.00 en 14.30 uur. De 18 gestreamde orgelconcerten bereikten ruim 30.000 kijkers, verspreid over vele landen van de wereld.

Tijdens en na afloop van de coronajaren is veel energie gestoken in het behouden, verjongen en verbreden van het publiek. Dit wordt tevens gerealiseerd door continuering van het aantrekkelijke aanbod, en samenwerking met partners in stad en land.

5.2 Publieksofbouw

Bij de Zaterdagmiddagmuziek komt enerzijds een vast publiek wekelijks luisteren, anderzijds mogen wij publiek verwelkomen dat bijvoorbeeld speciaal geïnteresseerd is in koormuziek, ensemblemuziek en orgelconcerten. Zij bestaan uit:

- kinderen en jongeren – zij komen aanvankelijk vaak samen met hun (groot)ouders, met name naar de Familieconcerten voor jong en oud;
- nieuwsgierigen die kennis willen maken met klassieke muziek en kerkmuziek – zij voelen zich op hun gemak buiten de vaak wat stijvere omgeving van een concertzaal;
- muzikale omnivoren – dankzij de enorme variatie in het programma kunnen zij iedere week terecht bij de Zaterdagmiddagmuziek;
- fijnproevers – zij bezoeken gericht de concerten, afhankelijk van het repertoire en uitvoerenden en zijn bereid hiervoor te reizen. De Zaterdagmiddagmuziek blijft hen inspireren dankzij het vakmanschap, het repertoire dat nergens anders klinkt en de verbindingen die in themaseries gelegd worden;
- mensen met een krappe beurs: voor bezoekers, voor wie een bezoek aan TivoliVredenburg of de vrijdagavondserie in de Pieterskerk onbetaalbaar zijn, behoren de Domconcerten tot de weinige mogelijkheden die er voor hen zijn;
- toeristen, inclusief dagjesmensen en expats – zij bezoeken het Domplein vanwege zijn historie, zijn geattendeerd op de Zaterdagmiddagmuziek of worden juist verrast door onze mooie muziek. Utrecht is bij deze groep zeer in trek. De Domkerk is als gotisch bouwwerk van internationale allure, is dagelijks geopend en werd in 2023 door 411.000 personen bezocht.

Tussen de uitersten van eenmalige bezoeken door dagjesmensen en bezoeken van ons vaste publiek, bevindt zich een groep bezoekers waar wij op dit moment nog weinig grip op hebben en die wij de komende jaren beter in kaart willen brengen en trachten te bereiken. Dit betreft bezoekers uit de stad en regio die in potentie (vaker) kunnen komen, maar die wij nu nog onvoldoende bereiken: mensen bij wie de Zaterdagmiddagmuziek nog niet in het systeem zit. Hieronder valt bijvoorbeeld de enorme groep nieuwkomers die recent in Utrecht of omgeving is komen wonen, zoals in Leidsche Rijn, Wisselspoor en de toekomstige Merwedekanaalzone. Eens per jaar organiseert de Zaterdagmiddagmuziek gedurende meerdere weken een publieksenquête. Deze laat over het algemeen een grote tevredenheid zien over de Zaterdagmiddagmuziek in al haar facetten, vergezeld van suggesties op allerlei gebied, van gastvrijheid, de toelichtingen en microfoongebruik tot programmering. Donateurs ontvangen een aparte, uitgebreide enquête omdat zij de Zaterdagmiddagmuziek al langer kennen en de concerten regelmatig bezoeken. De suggesties vanuit het publiek neemt de Zaterdagmiddagmuziek zeer ter harte. Zo is de begeleiding van ons publiek – van verwelkoming, begeleiding en welkomstwoord tot na afloop van het concert – opnieuw bezien en zijn het programmaboekje, de banieren en de welkomstborden vernieuwd. Programmasuggesties komen onder andere terecht in het verzoekprogramma waarmee Domorganist Jan Hage ieder kalenderjaar opent.

5.3 Toegankelijkheid

De Domkerk is zeven dagen per week geopend en ontvangt met name in de weekenden vele bezoekers. In het bijzonder ten aanzien van de concerten is er nagedacht over de vele facetten van toegankelijkheid. Op de zaterdag wordt uiteraard de route en focus bewust gelegd op bezoekers die toevallig langs komen, van wie we de aandacht proberen vast te houden door hen uit te nodigen om naar het concert te komen. Openbare repetities voorafgaande aan het concert hebben een aanzuigende werking. Andere facetten zijn:

- *Financiële toegankelijkheid:* we hebben het principe van vrij toegankelijke evenementen omarmd, waarbij iedereen welkom is, ongeacht de financiële draagkracht van de bezoeker. Daarom wordt een vrijwillige bijdrage naar draagkracht gevraagd met vermelding van een richtbedrag. Op deze manier wordt iedereen in staat gesteld om deelgenoot van de concerten te zijn.
- Het opheffen van *informatie- en bereikbaarheidsdrempels:* we erkennen dat gebrek aan informatie, kennis of bereikbaarheid ook beperkingen kunnen zijn. Daarom streven we naar duidelijke communicatie over onze evenementen en de fysieke bereikbaarheid daarvan en hoe lang het concert ongeveer duurt (doorgaans 60 minuten).
- *Fysieke toegankelijkheid:* de Domkerk wil toegankelijk zijn voor mensen met een beperking. De hoofdingang van de kerk heeft een gelijkvloerse entree, de toiletten alsmede het DomCafé zijn drempelloos toegankelijk. Ook mensen met een visuele handicap kunnen met een blindengeleidehond de concerten bezoeken.
- *Ontvangst bij de concerten:* bij toegankelijkheid gaat het niet alleen over het fysiek betreden van een ruimte, maar ook over het gevoel van welkom zijn en zich thuis voelen. Om dit te waarborgen, is er een aparte

ontvangstgroep voor onze concerten. Iedere bezoeker wordt bij binnenkomst welkom geheten door de gastvrouwen en -heren en ontvangt een programmaboekje met informatie over het programma en de uitvoerenden. Bij gezongen werken is dit inclusief de teksten en vertaling. Zo kan het publiek het concert optimaal volgen

- *Muzikale toegankelijkheid:* omdat veel uit te voeren werken elders nauwelijks te horen zijn, wordt aandacht besteed aan de achtergronden van de muziek. Jan Hage of Remco de Graas zijn, naast artistiek gastheer, ook de muzikale gidsen en geven op een laagdrempelige manier een toelichting over de thematiek of de muzikale bijzonderheden waar het publiek op kan letten. Hiermee wordt het gekozen repertoire toegankelijk gemaakt en kan de luisteraar die hiermee niet bekend is, toch aanhaken.
- *Herkenbaarheid:* De ontvangstmedewerkers zijn herkenbaar aan hun badge en zijn speciaal getraind om bezoekers te assisteren. Ze geven tevens informatie over de aard en duur van de concerten, bieden advies over de meest geschikte luisterplaatsen en begeleiden rolstoelgebruikers naar geschikte zitplaatsen. Daarnaast hebben zij een taak binnen het veiligheidsplan van de Domkerk, mocht er door calamiteiten een ontruiming noodzakelijk zijn.
- Na afloop van de concerten is er nog uitgebreid gelegenheid om de uitvoerenden te treffen. Het orgel en de historische blaasinstrumenten in het orkest trekken hierbij stevast grote belangstelling.

5.4 Publieksbereik

Naast het gebruik van algemene publiciteitsmogelijkheden, wordt ingezet op het bereiken van de verschillende doelgroepen voor specifieke programma's, deels in samenwerking met andere partijen.

De allerkleinsten

De speciale familieconcerten zorgen voor een bijzondere eerste kennismaking met klassieke muziek voor de allerkleinsten. Dankzij een beperkt aantal instrumenten en aansprekende klassieke muziek ontstaat al snel interactie tussen de musici en wordt nog meer ingespeeld op het muzikale en zintuigelijke voorstellingsvermogen van jonge kinderen. Bij deze voorstellingen gaat het om prikkelen, enthousiasmeren en betrekken.

Jongeren / Studenten

De sociale media kanalen spelen een belangrijke rol bij het bereiken van de jongere bezoeker. Hier willen wij een buzz creëren rond de concerten, zoals de reeks concerten van de HKU. Met partners worden campagnes opgezet en wordt gevraagd de events te promoten. De Zaterdagmiddagmuziek werkt veel samen met partners, zoals de Kathedrale Koorschool, om een jong en divers publiek te bereiken.

Ouderen

De ouderen zijn een belangrijke doelgroep. Deze groep probeert vaak zelfstandig zo vaak en zo lang het gaat naar onze concerten te komen en met grote regelmaat keren sommige ouderen terug die daarbij soms medebewoners, burens, vrienden of familie meenemen. Deze groep is wel kwetsbaar en afhankelijk van vervoer en gevoelig voor slechte weersomstandigheden (gladheid en kou zijn voor deze groep bezoekers vaak een barrière).

Toeristen

Utrecht trekt weliswaar steeds meer toeristen, maar het is niet gezegd dat de verspreiding van deze bezoekers evenredig over alle culturele instellingen is. De Zaterdagmiddagmuziek zet daarom doelgerichte en effectieve campagnes op via zoveel mogelijk verschillende kanalen (outdoor, online, pers, activiteiten en promoties) om een nieuw publiek te bereiken, hiertoe wordt o.a. samengewerkt met Utrecht Marketing en de andere partners op het Domein.

Vaste bezoekers

Naast deze specifieke doelgroepen ontvangt de Zaterdagmiddagmuziek uiteraard ook een grote schare aan vaste bezoekers. Deze groep bestaat voornamelijk uit iets oudere (50+), hoger opgeleide cultuurliefhebbers en overlapt grotendeels met zowel het reguliere publiek voor koormuziek, klassieke muziek zoals kamermuziek als ook een specifieke groep orgelliefhebbers en ook liefhebbers van genres zoals jazz. Dit zijn liefhebbers/kenners van de genres en zij staan open voor het ontdekken van het nieuwste toptalent. Dit betreft zowel vaste donateurs als gratis bezoekers en zij vormen samen een groep trouwe fans en liefhebbers.

Toevaltreffers

Er is bij de Zaterdagmiddagmuziek één groep die niet gemakkelijk te monitoren is. Dat komt omdat deze groep bij de concerten toevallig komt binnenlopen en verrast door de muziek plaatsneemt en blijft voor het concert. Ze zijn ook niet altijd voorbereid op een concert van bijna een uur. De waardering die ze achterlaten wisselt, sommigen geven een royale gift (contant) of betalen via de pinzuil, maar er is ook een groep die net zo anoniem als zij

binnenkwam, ook weer anoniem ons concert verlaat. Dit publiek kunnen wij niet herleiden of monitoren en wil zich om onbekende redenen zich niet aan ons binden.

Publiciteit

- De website www.zaterdagmiddagmuziekdomkerk.nl Deze is in het afgelopen jaar nieuw ontworpen en tevens voorzien van een Engelstalige versie;
- Wekelijkse facebook-post op de Zaterdagmiddagmuziekpagina met ruim 1500 volgers (stand december 2023);
- De facebook-berichten worden ook geplaatst op de pagina's van de Stichting Vrienden van de Domkerk, de Domkerk, de persoonlijke pagina's van Domcantorijleden, op pagina's van liefhebbers van koor- en orgelmuziek, professionele organisten en cultuurpagina's;
- De Domcantorij heeft sinds eind 2023 ook een eigen Facebookpagina en Instagramaccount, waarvoor de leden educatieve content maken, bijvoorbeeld in de vorm van een "reel" met een voorproefje van het volgende concert;
- De wekelijkse persoonlijke mailing aan 371 abonnees (waaronder 253 donateurs) van deze nieuwsbrief van de serie;
- Gedrukte flyers met het programma van de komende twee maanden, verspreid in musea, bibliotheken, kunstencentra, kerken en andere plaatsen waar veel publiek komt;
- De plaatsing van aankondigingen in diverse landelijke digitale en gedrukte agenda's voor orgelmuziek;
- De uitzending van livestreams van de concerten via het YouTube-kanaal met de mogelijkheid via een QR-code financieel bij te dragen aan de kosten van de Zaterdagmiddagmuziek.

In samenwerking met anderen:

Het bereiken van zo'n brede groep publiek kan de Zaterdagmiddagmuziek niet alleen en zij doet dit samen met diverse partners:

- Via het lidmaatschap van Utrecht Marketing, onder andere via de UIT-ladders, sociale media, alle gelieerde lokale en regionale media, eigen digitale nieuwsbrieven en publicaties in lokale en regionale dag- en weekbladen. Dit heeft effect, zoals blijkt uit het online clickgedrag dat gemonitord wordt;
- Via direct betrokkenen bij de Zaterdagmiddagmuziek: uitvoerders, vrijwilligers, werkgroep en bestuur. Niemand kan met zoveel plezier iets overbrengen als deze honderden eigen medewerkers. Het zorgt voor een vanzelfsprekende, persoonlijke en effectieve communicatie;
- Mond-tot-mond reclame blijft ook in dit digitale tijdperk nog een zeer krachtige vorm. Trouwe bezoekers en donateurs zijn hierin een onmisbare schakel;
- Via samenwerkingen met amateurkoren, dit stelt niet alleen in staat om bijzondere projecten uit te voeren; zij nemen een nieuwe achterban mee die naar de Zaterdagmiddagmuziek komt luisteren.

Ambities ten aanzien van publieksbereik

Door alle hierboven beschreven inspanningen, innovaties, gesloten allianties en het ruimte bieden aan een nieuwe generatie musici, verwacht de Zaterdagmiddagmuziek het publieksbereik te kunnen vergroten. Het is de ambitie om in de komende vier jaar in te zetten op een procentuele stijging van 10 tot 15% vaste bezoekers per jaar als het gaat om de publieksaantallen. De Zaterdagmiddagmuziek is zich bewust van haar krachtige maatschappelijke functie. Het creëren van een omgeving voor sociale interactie, de uitwisseling van ideeën en participatie is in steeds hogere mate bepalend voor het succes van de gratis concerten. Muziek is bij uitstek een instrument voor sociaal-maatschappelijke doelstellingen en de Zaterdagmiddagmuziek zet de concerten doelbewust in om een verbinding te leggen tussen verschillende bevolkingsgroepen van de stad Utrecht. Door de focus op cultuurdeelname en publiekswerking - die inherent is aan de concertserie - neemt het participatie-onderdeel een steeds grotere plaats in bij de programmering van de serie. Het primaire doel is het publiek een positieve ervaring te geven en daarnaast de lokale inbedding te blijven garanderen door elke zaterdag (mooi weer of slecht weer) een concert aan te blijven bieden.

5.5 Veiligheid in de Domkerk

Sinds begin 2014 is de eigenaar van het kerkgebouw verplicht een calamiteitenplan te hebben, om zo de gebruikersvergunning van het gebouw te verkrijgen en behouden. Overal kunnen zich immers situaties voordoen die een onmiddellijk handelen vereisen, waarbij bezoekers en personeel hulp nodig hebben en taken en verantwoordelijkheden vooraf geregeld moeten zijn. Het calamiteitenplan van de Domkerk beschrijft primair hoe te handelen in geval van een calamiteit, maar benoemt ook enkele preventieve taken voor zover dit bij de ingeroosterde functionarissen ligt. Het plan ligt in de ontvangstbalie bij de brandmeldcentrale. Door middel van instructies, minimaal één jaarlijkse oefening en evaluaties wordt het calamiteitenplan aan de praktijk getoetst en zo nodig bijgesteld. Zoals onder 6.5 eveneens wordt beschreven, is een vertrouwenspersoon beschikbaar die medewerkers en vrijwilligers kan bijstaan in moeilijke situaties op het persoonlijke vlak.

6 PERSONEEL

6.1 Professionele medewerkers

6.1.1 De artistieke leiding

Domorganist Jan Hage en Domcantor Remco de Graas (beiden in dienst van de Domkerk en gedetacheerd bij de Zaterdagmiddagmuziek) vormen samen de artistieke leiding en zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit, de programmering en de uitvoeringen van 52 concerten per jaar. Twee zaterdagmiddagconcerten per maand, die van de Domcantorij en de Cantores Martini vinden plaats onder verantwoordelijkheid van Remco de Graas. De andere twee zaterdagen worden verzorgd door Jan Hage, bestaande uit één soloconcert en één concert in een kleine (kamermuziek) bezetting.

Domorganist Jan Hage

Jan Hage (1964) studeerde orgel en muziektheorie aan het Utrechts Conservatorium, muziekwetenschap aan de Universiteit Utrecht en kerkmuziek aan het Nederlands Instituut voor de Kerkmuziek in Utrecht. Zijn vervolgstudie aan het Conservatoire National de Région in Boulogne-Billancourt rondde hij af met de *Prémier Prix à l'Unanimité du Jury*. In 2016 verdedigde hij zijn proefschrift de VU te Amsterdam. Als Domorganist voert Jan Hage sinds zijn komst in 2011 steevast orgelwerken en ensemblemuziek uit die elders zelden worden geprogrammeerd. Hij geniet hierom landelijke bekendheid en trekt een groot (orgel)publiek aan. De afgelopen jaren waren dit de integrale uitvoeringen van de grote cycli van Olivier Messiaen, het complete oeuvre van o.a. Louis Vierne, Charles Marie Widor, Max Reger, Johann Sebastian Bach en hij verzorgde diverse premières van hedendaagse muziek, zoals 'Pour Notre Dame' van Calliope Tsoupaki in 2019, naar aanleiding van de brand in Parijs.

Domcantor Remco de Graas

Remco de Graas (1961) studeerde orgel en koordirectie aan het Utrechts Conservatorium, en Kerkmuziek aan het Nederlands Instituut voor Kerkmuziek. Sinds 1992 is hij cantor van de Domkerk. Hij maakte radio- en tv-opnamen voor verschillende omroepen, werkte mee aan het nieuwe Liedboek (2013), en is componist van vocale kerkmuziek. Remco beschouwt het als zijn missie om in de Zaterdagmiddagmuziek verbanden te leggen vanuit vijf eeuwen kerkmuziek naar de beleavingswereld van nu, en de wederkerige betrekkingen van religie en de samenleving door middel van muziek te belichten.

Artistieke doelen

- het ontsluiten van de schatten uit ons muzikale erfgoed op een verrassende en boeiende manier voor een zo breed mogelijk publiek in één van de meest iconische monumenten van onze stad;
- een continuering van de hoge artistieke kwaliteit van de concerten;
- het programmeren van concerten die met elkaar verbonden zijn via interessante thema's die verbindingen leggen met de stad en de bevolking;
- het verlenen van compositie-opdrachten voor muziek die aansluit bij de actuele thema's;
- het bevorderen van de culturele diversiteit door in de programmering uitingen van andere culturen ruimte te bieden. Hiertoe worden internationaal bekende artiesten uitgenodigd, ondersteunen zij Utrechtse talenten en bieden zij een podium aan opkomende musici met diverse culturele achtergronden. In lijn met deze doelstelling bieden zij tevens aandacht aan de rijkdom van de Oekraïense en Joodse muzikale tradities.

6.1.2 Het solistenensemble Cantores Martini

Het ensemble Cantores Martini, dat geleid wordt door Remco de Graas, is hét Renaissance-ensemble van Utrecht, dat maandelijks in de Domkerk optreedt en bestaat uit professionele zangers met een focus op enkelvoudige stembezettingen binnen de majestueuze akoestiek van de Domkerk. Vanuit de solide basis van twee sopranen, een alt, twee tenoren en een bas maakt dit ensemble ook regelmatige uitstapjes naar vroegbarok en schuwt het zelfs het werk van hedendaagse Nederlandse componisten niet. Alle zangers van de Cantores Martini zijn professionals op het gebied van koorzang en zijn verbonden aan gezelschappen zoals Collegium Vocale Gent, Capella Pratensis, het Nederlands Kamerkoor, de Nederlandse Bachvereniging en het Groot Omroepkoor.

6.1.3 Vocale solisten

Afhankelijk van de programmering worden vocale solozangers geëngageerd. Enerzijds zijn dit musici met een (inter)nationale carrière, zoals de ervaren sopranen Marjon Strijk en Tanja Obalski, de altus David Cohen, de tenor Stefan Berghammer en de bas Michell Sandler. Anderzijds betreffen dit jonge zangers vanuit de verschillende Nederlandse conservatoria, of recent afgestudeerden, zoals Mirjam van den Hoek, Nanette Mans, Marcel Jorquera Vinyals en Ruben Olthof.

6.1.4 Instrumentale ensembles

De instrumentalisten zijn gespecialiseerde beroepsmusici en vakstudenten van de HKU of andere conservatoria. Voor de Zaterdagmiddagmuziek wordt een ensemble of orkest samengesteld naar gelang de eisen die het repertoire stelt: bestaande uit een hedendaags, klassiek of barok-instrumentarium. Zo kan bijvoorbeeld de barokmuziek worden uitgevoerd volgens de historisch geïnformeerde uitvoeringspraktijk. Bij dit repertoire wordt regelmatig medewerking verleend door coachende professionals als de barokvioliste Mariette Holtrop (lid van diverse professionele barokorkesten) en Sascha Mommertz (specialist in historische blaasinstrumenten en artistiek leider van het barokensemble Trio da Fusignano).

6.2 VRIJWILLIGE MEDEWERKERS

6.2.1 De vocale groep van de Domcantorij

Dit hechte ensemble kenmerkt zich door zijn mooie ensembleklank en de flexibele muzikaliteit die met cantor Remco de Graas in de loop der jaren is opgebouwd. De Domcantorij, opgericht in 1971 door Domcantor Maarten Kooij (1927-2013), is een enthousiaste en ervaren groep zangers, bestaande uit amateurs en conservatoriumstudenten. Zij repeteren wekelijks op maandagavonden en ook enkele vrijdagavonden, zijn afkomstig uit stad en provincie Utrecht en ontvangen voor hun inspanningen geen vergoeding. De Domcantorij werkt maandelijks mee aan de Zaterdagmiddagmuziek. Het repertoire beslaat de hele ontwikkeling van de vocale muziek, van gregoriaans tot hedendaags, van eenstemmig tot dubbelkorig, van liedzetting tot motet, van chant tot cantate, van Requiem tot Paasatorium. Binnen deze zangersgroep houdt een aantal zich tevens bezig met: het verzorgen van de programmaboekjes, de bladmuziek, de koorkleding, de verzorging van koffie/thee en het bouwen en afbreken van podia bij grotere uitvoeringen.

6.2.2 Overige medewerkers

Bij de organisatie en uitvoering van een wekelijkse concertserie, die gerealiseerd wordt binnen de grote vrijwilligersorganisatie 'De Open Dom', is een groot aantal vrijwilligers betrokken dat zich hiermee specifiek bezighoudt. Daarom worden de vrijwilligers ondersteund en gemotiveerd vanuit de Zaterdagmiddagmuziek en de activiteitencommissie. De coördinator is verantwoordelijk voor de roostering en informatievoorziening, maar ook voor persoonlijk aandacht bij een verjaardag, ziekte of afscheid. De commissie organiseert bijvoorbeeld borrels, een jaarlijkse vrijwilligersmaaltijd en excursies naar collega-instellingen (zoals Utrechtse musea, de Domtoren en DomUnder) om de onderlinge binding en samenwerking te vergroten.

Domorganist Jan Hage wordt wekelijks bijgestaan door een stemassistent om het Domorgel in optimale conditie te houden. Tijdens zijn concerten wordt hij geassisteerd door twee registranten, die hun werk eveneens belangeloos verrichten.

Vier personen uit een team van tien ontvangstm medewerkers zorgen wekelijks voor de ontvangst van de concertbezoekers, verstrekken de programmaboekjes, bewaken de orde tijdens de concerten en zorgen voor de administratieve afhandeling van de concertinkomsten.

Daarnaast wordt de kosterfunctie en het live-streamen van de concerten door twee vrijwilligers bezet. Dit geheel wordt aangestuurd door de leden van de Werkgroep in samenwerking met de Stichting, die hun bestuurlijke taken belangeloos verrichten.

Met het oog op de continuïteit is het van belang dat deze vrijwilligers plezier in hun werk houden. Zij werken weliswaar vrijwillig voor de Zaterdagmiddagmuziek, maar dat wil niet zeggen dat dit vrijblijvend is, want: afspraak is afspraak.

6.3 De Stichting Zaterdagmiddagmuziek Domkerk

De Stichting komt ongeveer zes maal in plenaire vergadering bijeen waarbij tenminste één vertegenwoordiger van de werkgroep en de artistieke adviseurs aanwezig zijn.

6.4 De Werkgroep Zaterdagmiddagmuziek van de Domkerk

De Werkgroep is het uitvoerende en ondersteunende orgaan dat alle praktische, technische en organisatorische zaken voor haar rekening neemt en de vrijwilligers op de werkvloer aanstuurt. De Werkgroep maakt bestuurlijk deel uit van de Domkerk-organisatie. De Werkgroep stemt het beleid af met de Stichting. De samenwerking tussen Stichting, Werkgroep en Domkerk is in een werkovereenkomst vastgelegd.

De Werkgroep komt eenmaal per zes weken in plenaire vergadering bijeen, waarbij een vertegenwoordiger van de Stichting aanwezig is. Daarnaast bestaat er een subcommissie ten behoeve van de programmering,

6.5 Vertrouwenspersoon

Er is een vertrouwenspersoon beschikbaar in de persoon van drs. J.W. Kirpestein van de organisatie SHMC te Utrecht.

6.6 Governance code cultuur

De principes van de Governance Code Cultuur worden, voor zover op de Stichting van toepassing, ten volle toegepast.

De belangrijke maatschappelijke en culturele doelstellingen van de Stichting en de wijze waarop die worden gerealiseerd zijn uitvoerig beschreven in hoofdstuk 3. Op het terrein van onafhankelijkheid, integriteit van het bestuur en de interne rolverdeling (zie paragraaf 6.3 en 6.4) zijn statutaire voorzieningen getroffen. Daarnaast wordt ook bij de uitvoering van het beleid van de Stichting en het toezicht op de al dan niet vrijwillige medewerkers voortdurend aandacht aan deze aspecten besteed. Problemen hebben zich op dit terrein overigens nog nooit voorgedaan.

Wat de dagelijkse gang van zaken binnen de activiteiten van de Stichting betreft, de organisatie van de concerten en het monitoren van de resultaten van de inspanningen, is de dagelijkse leiding in handen gelegd van de Werkgroep. In het jaarverslag worden het functioneren en de resultaten van de organisatie vastgelegd. De Stichting bepaalt samen met de Werkgroep het beleid.

In het kader van het zorgvuldig en verantwoord omgaan met de mensen en de middelen van de organisatie zij vermeld dat er een vertrouwenspersoon is benoemd (zie 6.5) en dat de Stichting slechts kosten maakt waar die noodzakelijk en proportioneel zijn. Betalingen aan musicerenden geschiedt op dit moment reeds zoveel mogelijk conform de Fair Practise Code en vanaf de zomer van 2024 volledig. Het formele werkgeverschap van de twee professionals berust bij de Domkerk, die gebruik maakt van een professioneel geleid bureau met een eigen personeelsfunctionaris.

7 DUURZAAMHEID

7.1 Algemeen

De Zaterdagmiddagmuziek erkent in haar organisatie het belang van duurzame keuzes en omarmt ze als een vanzelfsprekend onderdeel van de missie. De benadering van duurzaamheid is niet statisch; het is een voortdurende reis van verbetering en innovatie. De huidige praktijk is kritisch geëvalueerd en er wordt naar gestreefd – ook in samenwerking met het DomCafé, waarvan koffie, thee en eventuele verdere catering wordt betrokken – nog groener en duurzamer te worden.

7.2 Voorbeelden en ambities

- Vervoer: het aantal autoritten wordt verminderd door bij voorkeur musici aan te trekken die in (de regio) Utrecht wonen, waardoor de CO₂-uitstoot verminderd wordt en de mobiliteit in de stad bevorderd wordt;
- Het Café van de Domkerk serveert biologische koffie, de cateringopties bevatten ook vegetarische mogelijkheden en er wordt gebruik gemaakt van milieuvriendelijke schoonmaakmiddelen. Door hiervoor te kiezen, wordt niet alleen de impact op het milieu beperkt, maar worden ook gezonde en bewuste keuzes aan de medewerkers en concertbezoekers geboden.
- Energiegebruik en comfort: het gebruik van extra verwarming wordt vermeden. In het winterseizoen worden onze bezoekers dekentjes en verwarmingskussens aangeboden. Dit zorgt ervoor dat onze gasten zich comfortabel voelen ondanks de geringe verwarming tot max 12 °C (in 2022/23 was dit nog 10 °C, maar de lagere energieprijzen in 2024 gaven ruimte tot iets meer verwarming).
- Afvalbeheer: er worden geen plastic bekertjes meer gebruikt en het gebruik van herbruikbare en recyclebare materialen wordt gepropageerd. Door zero-waste praktijken te omarmen, vermindert de Zaterdagmiddagmuziek haarbijdrage aan de afvalberg.

TOT BESLUIT

De Zaterdagmiddagmuziek Domkerk Utrecht spant zich met trots en plezier in om iedereen te laten genieten van bekende en onbekende hoogtepunten uit de vocale en instrumentale muziekgeschiedenis. Stichtingsbestuur, Werkgroep en alle verdere medewerkers hopen van harte de waardering van de gemeente Utrecht, fondsen, donateurs, sponsors en natuurlijk de bezoekers voor onze activiteiten te mogen blijven ontvangen.